

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas I. Explicantur aliquæ prioritates ut sic.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

putare, si ponerentur, sed etiam chimæras si occurrerent; annon hic ridicula loqueretur, sic etiam planè in præfenti. Certum est quod aliquando sub conditione possit monstrari energia potestatis, v. g. Si Anti-Christus confiteretur Papæ, posset illum absolvere, sed hoc tunc fit, quando ipsa conditio, non est metaphysicæ impossibilitatis.

Denique ponamus Deum, donare potestatem Angelo ad creandum omne possibile, & alia ad creandas chimæras, si non implicent, vel fingamus duos Deos, unum habentem potestatem ad creandum possibilia, & alium non nisi ad creandum possibilia, & alium non nisi ad creandum chimæras, si non implicarent; quid censetur dedisse illi Angelo Deus, imò collatio talis potestatis impossibilis esset, & ridicula, utpote nihil conferens. Sicut & excellentia Dei non nisi potentis creare chimæras si non implicarent, esset ridicula, & nulla. Ergo & sententia ponens in omnipotentia potestatem, si non implicent, non ponit realem respectum, nec quidquam reale in Deo, & tamen suppono, illum respectum esse realem.

PROBATUR 3. Si causa increata, non redderetur impossibilis, saltem consequenter, redditus impossibilibus creaturis, id inde esset: quia quantum est ex se, etiam impossibilia & chimæras producere potest. Sed hoc falsum est. Ergo &c. Minor probatur vel est aliquid ex parte omnipotentia Divinæ impossibile, vel non est quidquam, respectu omnipotentia Divinæ impossibile. Si est aliquid ex parte omnipotentia Divinæ impossibile. Ergo & chimæra, quantum etiam ex parte Dei, erunt impossibiles. Cur non enim? Quod si nihil respectu omnipotentia Divinæ, est impossibile. Ergo vera erit hæc universalis, nullum ens, quantum ex vi omnipotentia Divinæ, est impossibile. Ergo falsa ejus contradictoria, aliquid ens ex parte omnipotentia Divinæ est impossibile. Sed hæc particularis, est vera. Ergo illa universalis, falsa erit. Particularem illam esse veram sic probatur. Etiam ex parte omnipotentia Divinæ, repugnat ut Deum creet, ergo aliquid ens, etiam ex parte omnipotentia Divinæ, est impossibile. Antecedens probatur; alias sequeretur Deum, quantum ex parte omnipotentia, posse esse creaturam, adeoque non Deum, adeoque Omnipotentiam, quantum ex parte sui, non esse Omnipotentiam.

CONFIRMATUR. Tum quia casu quo omnia redderentur impossibilia, Omnipotentia Divina ita se haberet, sicut se haberet ille Deus, qui nihil potest creare nisi chimæras, si non implicarent, ille autem Deus non esset Deus, ergo neque verus Deus, posset esse in tali suppositione, Deus. Tum quia modus possibilitatis intrinsecæ, deposcit accommodari sibi possibilitatem extrinsecam, & continentiam in omni-

potentia, sicut quod est ex parte sui absolute album, etiam ex parte omnipotentia, est album. Ergo quod ex parte sua est absolute impossibile, etiam ex parte Dei erit absolute impossibile. Et certè si ex parte Dei, non est impossibilis hirco-cervus, ergo ex parte Dei, est possibilis, nam illi propositioni continenti duas negationes æquivalere debet affirmativa, quod si ex parte Dei, hirco-cervus est possibilis, ergo ex parte Dei, habet connexionem prædicatorum debitam, ergo & in se illam habet, quia omnipotentia, res non continet illis difformiter, & quod ex parte Dei, est albedo, etiam ex parte sua, est albedo. Tum quia si chimæra, ex parte omnipotentia sunt creabiles, si non essent impossibiles. Ergo sunt ex parte omnipotentia possibiles, (hoc enim cum creabili, in præfenti coincidit) si non essent impossibiles, hoc autem non potest dici, quia alias ad salvandam hanc sententiam deberent assumi prædicata seipsa destruentia, qualia sunt, esse aliquid possibile, si non est impossibile. Quæ autem hæc dicta sunt de Deo, proportionaliter aliis causis, & Deo, in casu, quo, vel una res impossibilis redderetur, applicentur.

QUÆSTIO II.

De Prædicato Prioritatis debito Causa.

Prioritas alia est Temporis, alia Prioritas a quo, quæ eadem est per multos cum prioritate originis, alia Prioritas in Quo, seu natura. Explicanda hæc veniunt, nam ad multa ferunt.

DIFFICULTAS I.

Explicantur aliquæ Prioritates.

EXPLICATUR 1. Quid sit prioritas temporis. Hanc prioritatem, moris est explicare per durationis antecedentiam, quæ explicatio non videtur esse per primum conceptum, quia prius est rem existere, quam durare, duratio enim est intrinsecè conservatio, conservatio autem est posterior præ existentia, unde si ponamus per possibile, vel impossibile, rem produci in primo instanti, in secundo annihilari, revera tunc res non conservabitur, nec durabit, nec habebit prioritatem temporis, utpote cujus instantanea existentia, non respondit tempus & tamen respectu aliorum Entium, habebit prioritatem existentia.

Censerem itaque prioritatem existentia, nihil aliud esse, quam antecedentiam, secundum quam unum (vulgariter loquendo) prius est

est alio, extra causas. Cui prioritati existentiae, Prioritas temporis addit mensurabilitatem; secundum prius & posterius. Prioritas autem durationis, addit esse conservationis tantae vel tantae, post primam productionem. Porro causa interdum existit prius tempore effectu, sed non semper, quia Sol lucem, cuius causa est, non antecedit tempore, nec materia quantitatem.

EXPLICATUR 2. *Quid sit Prioritas à Quo, & Originis.* Ordinariè censetur, prioritates has easdem esse. Pressius loquendo, distinguere possentur prioritates. Demum enim in uno instanti, creatam materiam sine omni forma, in secundo instanti, creatam formam privatio conjuncta materiae, in illo primo instanti, est prior formae, non prior tempore, hoc enim non habet instans post instans, vel si hoc concedas, non erit adhuc prior tempore, quia prioritas unius instantis, non est prioritas temporis. Non etiam est prior duratione, quia quando verum erat dicere, durat, sive conservatur materia; jam tunc erat forma. Non est etiam prior origine, nam privatio non est origo formae, & tamen est prior; ergo cum ei competat ratio principii à Quo. Poterit etiam competere ratio prioris à Quo. Sed in quaestione de voce, cum pluribus ordinariè loquendum. Porro prioritas originis, est prioritas, vi cuius unum accipit esse ab alio, cui condistinguendo prioritatem à Quo, dici posset Prioritatem à Quo, esse prioritatem, vi cuius unum est prius alio, quoquo modo ad se spectante, & si sit prius alio, vi communicati esse; diceretur prius alio, & prioritate à Quo, & prioritate originis, & quidem si sit per communicationem esse distincti, erit prioritas originis, etiam causis creatis competens, si autem sit per communicationem ejusdem esse, erit prioritas Originis, Divinis competens, secundum quam una persona, non est prior alia, neque tempore, neque duratione, neque existentia, neque prior intelligibilitate, nam referibilia, quales sunt Personae, simul sunt cognitione, & tamen prior est origine Pater Filio in divinis, est enim Filius Dei à Patre, non Pater à Filio, Spiritus item Sanctus accipit esse ab utroque, neuter à Spiritu Sancto.

EXPLICATUR 3. *Prioritas in Quo, & prioritas Naturae.* Ordinariè recentiores nostri, cum Hurtado, Arriaga, Oviedo, Suario recentiori, explicant prioritatem naturae, quando ab uno ad aliud non valet consequentia, & illud unum est causa alius, illud censebitur esse prius natura, prioritate in Quo, sic v.g. non valet consequentia, Adam est, ergo Abel est, & tamen, Adam est causa Abelis: in Divinis autem valet haec consequentia. Pater est. Ergo est & Verbum, nec tamen Pater causat filium, ergo non est prior naturae filio.

IMPUGNATUR 1. haec explicatio. Quia si ad prioritatem naturae, dicta requiruntur, vel accipitur causa secundum solam entitatem, vel ac-

cipitur secundum quod formaliter causa est. Si accipitur secundum entitatem, sic verum est, quod ab entitate causae, non sit consequentia ad effectum, sed etiam è converso, ab entitate effectus, non est consequentia ad entitatem causae, quia haec entitas, poterat in alio saltem rerum ordine, naturaliter ab alia causa produci, & in praesenti rerum ordine, saltem per casum extraordinarium, quod si non datur subsistendi consequentia, ab entitate effectus, ad causam entitativè acceptam, causa entitativè accepta, respectu effectus, non habebit prioritatem naturae. Quod si accipiat Causa prout causa est, sic sunt correlativa, & unum non est prius altero; nam relativa sunt simul naturae, & sicut valet consequentia: Effectus est, ergo causa est, ita tenet haec; est causa qua causa, seu causans, ergo & effectus est.

RESPONDERI potest. Quod causa debeat sumi secundum entitatem, & in actu primo, effectus autem, in actu secundo, sed si sic sumantur, ab entitate causae, non tenebit consequentia ad effectum in actu secundo, tenebit autem consequentia, ab effectu in actu secundo, ad entitatem causae.

IMPUGNARI solet secundò. Etiam à causa in actu primo spectata, valet subsistendi consequentia ad effectum: ergo causa ita spectata, non est prior naturae. Antecedens probatur. Tum quia etiam in actu primo spectata causa, non potest esse sine effectu possibili; Cur ergo ad illud non dabitur subsistendi consequentia? Tum quia etiam in actu primo spectata, est relativa ad actum possibilem. Tum quia in actu primo spectata, requirit decretum Dei, quo velit illum effectum produci. Sed à decreto Dei, valet consequentia ad effectum. Ergo & à causa in actu primo spectata, valebit consequentia ad effectum; nam causa in actu primo, importat etiam hoc decretum.

RESPONDERET Oviedo. Quod à causa spectata in actu primo, etiam cum illo decreto, non valeat consequentia, ad actualem existentiam effectus, respectu cuius causa, in actu primo spectata, prior est naturae, &c. &c. haec responsio

NON SATISFACIT. Quia tenet consequentia, ab illo decreto, saltem ad effectum in actu primo, & tamen etiam respectu illius, decretum Dei, est prius naturae, & causa ejusdem. Quod autem dicit decretum Dei, secundum suam entitatem spectatum, posse esse sine existentia effectus, quamvis non secundum formalitatem decreti, hoc erit recurrere ad connotata, quae impugnat Oviedo.

RESPONDETUR aliter ex Vasquez & Herize, quod decretum efficax, qua efficax, non se teneat ex parte actus primi, cum constituatur per effectum, & non praesupponatur ad effectum. Haec etiam responsio

Non

NON SATISFACIT. Quia accipio decretum, non quia efficax sed quia causa est, & ex dictis arguo, debere ab illo tenere consequentiam ad effectum, quia impossibile est, causam proportionatum, non respondere effectum, positoque illo decreto, vel non potest non fieri ex suppositione saltem, effectus, ergo dabitur ad illum subsistendi consequentia; vel potest non sortiri effectum, ergo quod Deus vult, potest non impleri nullo modo.

RESPONDERI posset cum recentiori Suarez. Causam spectatam virtute, posse concipi sine effectu, quamvis per accidens, hoc est, spectata Divina voluntate extrinseca efficaci, non possit non sequi existentia effectus.

NON SATISFACIT. Quia etiam virtus illa causae, non potest intelligi sine effectu. Deinde non apparet, cur à decreto Dei, teneat consequentia ad effectum, & non teneat à causa alia.

Ut intelligatur, quid sit prioritas naturae.

PRÆMITTO I. Quod ad hoc, ut aliqua censetur priora naturâ, debeat unum Physicè pendere in suo esse ab alio, unde in physicis, frater major natu, non est prior naturâ, præ natu minori, quia minor natu, non procedit ab illo.

PRÆMITTO 2. Non solum esse necesse ad prioritatem naturae, ut unum dicatur pendere ab alio, sed etiam necesse esse, ut utrumque, relativè non sumatur; nam relativa, sunt simul naturâ, de quo etiam, actum in Logicis.

PRÆMITTO 3. Nullam esse necessitatem, confundendi prioritatem naturae in Quo physicam, & prioritatem Logicam, seu, à quorum altero, non tenet subsistendi consequentia, propter Aristotelis auctoritatem, infra ponendam. *His præmissis*

EXPLICATUR prioritas naturae. Illa formaliter priora sunt naturâ, quorum unum producit aliud, tanquam vera causa, sive teneat ab illo subsistendi Consequentia, sive non: Ratio. Auctoritas Aristotelis qui in Post præd. cap. II. *Alia autem naturâ* (supple posteriora sunt) *ea inquam omnia quae ejusmodi sunt, ut sine illis esse non possint, non item sine illis alia*, & quia apud Aristotelem, Esse, pro existentia sumitur, nos verò Causam definivimus per determinativum ad existentiam, sensus erit: illa naturâ priora sunt, quae inter se cum sint connexa; unum producit esse seu existentiam alterius, sine qua datione, non existeret; aliud autem non dat, sed recipit ab illo existentiam. Ibidem autem ait: *Videtur, inquit, ultra jam dictos modos, alius quidam esse prioris modus, eorum etiam quae essendi consequentia convertuntur, alterum quod est causa quovis modo, ut alterum sit, prius naturâ non incongruè dici potest.* En Aristotelem condistinctuentem prioritatem naturae, à subsistendi consequentia. Deinde ex communi Theol. in Divinis nulla datur prioritas naturae, quod ægrè

salvari potest nisi dicatur, ubi intervenit prioritas naturae, debere intercedere causalitatem veram; & ita in Divinis valet hæc consequentia. Hæc Persona Patris est, ergo est Deus, non autem valet hæc; Persona Deus est, ergo Pater est, & tamen ly Deus respectu Patris nec habet prioritatem causalitatis, (nam in Divinis nihil causalatur, nec habet prioritatem originis, quia Pater non est ullo modo originatum, nec habet prioritatem naturae, quia una eademque formalissimè natura, Deitas est, & natura, quam dicit & habet Pater. *Vnde*

INFERES. Prioritatem subsistendi consequentia, esse prioritatem præconceptibilitatis ratione universalitatis, sive ratione alicujus radicis Metaphysicæ vel principii &c, vel prærequisiti.

DICES I. Condicio est prior natura effectu, & tamen non est causa. Ergo esse prius naturâ, non constituitur per esse causam.

RESPONDETUR. Dispositiones suo modo, licet latius, revocari ad genus causae; adeoque revocativè sunt priores natura rigorosè autem loquendo, potest aliquis negare Antecedens.

DICES 2. Explicari prioritatem naturae per causare, est idem per idem explicare.

RESPONDETUR. Quod non, quia cum de causa dicitur, quod sit prius naturâ, dicitur de principio sua Passio, quando autem ly prius naturâ explicatur per causam, explicatur Passio per principium, quod principium, nempe causa, supponitur alibi explicatum.

DICES 3. Si ad prioritatem naturae sufficit quod unius esse, sequatur ad esse alterius, sequitur Causalitatem esse priorem naturâ effectu. Sed non est prior. Ergo.

RESPONDETUR. Negando sequelam, causalitas enim non est causa. Prioritas autem naturae per nos, soli causae tribuitur, sed est potius prior prioritate à Quo. Quamvis autem actio denominet Agens prius naturâ præ effectu, ipsa tamen non est naturâ prior effectu, nam alias, quia etiam constituit Actio effectum posteriorem naturâ, deberet illo esse posterior.

DIFFICULTAS II.

An omni Cause conveniat Prioritas existentiae.

NEgant aliqui Thomistæ sub distinctione: N quod scilicet id, quod nunquam existit, operari non possit, possit tamen si existerit, operari, idque in instanti sui non esse, quod primo sequitur, post suum esse. Conveniunt tamen in hoc, quod nihil possit causare intrinsecè quod non existit, quia causare intrinsecè, est da-